

ALYTAUS MIESTO SAVIVALDYBĖS TARYBOS ETIKOS KOMISIJA

SPRENDIMAS DĖL AURELIJAUS JARUŠEVIČIAUS

2018 m. rugpjūčio 14 Nr. KN-22
Alytus

Alytaus miesto savivaldybės tarybos Etikos komisija (toliau – Komisija): pirmininkė Laima Vincė Kirkliauskienė, nariai: Kęstutis Ažuolas, Neringa Kaškonaitė, Povilas Labukas, Sigitas Leonavičius, Aldona Marcinkevičienė ir Arvydas Švirmickas, 2018-07-26 posėdyje išnagrinėjusi Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos (toliau – VTEK) pavedimą pagal 2018-07-09 raštą Nr. S-2809-(1.5) „Dėl pavedimo atlikti tyrimą“ (toliau – pavedimas) dėl Alytaus miesto savivaldybės tarybos nario Aurelijaus Jaruševičiaus elgesio atitikties Lietuvos Respublikos viešųjų ir privačių interesų derinimo valstybinėje tarnyboje įstatymo (toliau – Įstatymas) nuostatomis ir įvertinusi tyrimo metu surinktą medžiagą, n u s t a t ė:

Tyrimo pagrindas ir dalykas

Pavedime nurodyta, kad 2018 m. gegužės 30 d. vyko savivaldybės tarybos posėdis, kurio metu buvo svarstomas ir priimtas sprendimas „Dėl Alytaus miesto savivaldybės tarybos 2016-04-29 sprendimo Nr. T-129 „Dėl vietinės rinkliavos už leidimo prekiauti ar teikti paslaugas Alytaus miesto savivaldybės tarybos nustatytose viešosiose vietose išdavimą nuostatų patvirtinimo“ pakeitimo“ (toliau – sprendimo projektas dėl nuostatų pakeitimo). Svarstant klausimą posėdyje dalyvavo ir nenusišalino A. Jaruševičius, nors minėtas sprendimas yra susijęs su jo privačiais interesais, nes jo atstovaujama įmonė UAB „A-4rent“ užsiima dviračių nuoma.

Komisija vertina, ar A. Jaruševičius pažeidė / nepažeidė įstatymo 3 straipsnio 1 dalies 1 ir 2 punktų bei 11 straipsnio 1 ir 2 dalių nuostatų, įpareigojančių vengti interesų konflikto ir elgtis taip, kad nekiltų abejonių jog toks konfliktas yra, o jam kilus – nusišalinti.

Nustatytos faktinės aplinkybės

1. A. Jaruševičius Alytaus miesto savivaldybės tarybos nario pareigas eina nuo 2015-04-16.
2. A. Jaruševičius yra Alytaus miesto savivaldybės tarybos Investicijų, ekonomikos ir biudžeto komiteto narys.
3. A. Jaruševičiaus 2016-03-01 pateiktoje privačių interesų deklaracijoje yra nurodytas ryšys su juridiniu asmeniu UAB „A-4rent“: sutuoktinis nurodytas kaip vadovas ar pavaduotojas, deklaruojantysis - akcininkas.
4. A. Jaruševičiaus UAB „A-4rent“ ryšio pradžia 2007-10-11.
5. A. Jaruševičius turi 100 proc. UAB „A-4rent“ akcijų.
6. UAB „A-4rent“ vadovauja A. Jaruševičiaus sutuoktinė Jurgita Jaruševičienė.
7. UAB „A-4rent“ 2018 metais išduoti (pratęsti) leidimai prekiauti ir teikti paslaugas miesto viešosiose vietose 2018-04-05 Nr. LĖt-7770, 2018-06-04 Nr. LĖt-8021.

8. 2018-04-05 leidime prekiauti bei teikti paslaugas miesto viešosiose vietose Nr. LEt-7770 nurodyta, kad už laikotarpį nuo 2018-04-04 iki 2018-05-03 sumokėta 5 Eur už vieną vietą, už pratęsimą nuo 2018-05-04 iki 2018-06-03 – 10 Eur už dvi vietas, prekių (paslaugų asortimentas) – dviračių nuoma.

9. 2018-06-04 leidime prekiauti bei teikti paslaugas miesto viešosiose vietose Nr. LEt-8021 nurodyta, kad už laikotarpį nuo 2018-06-04 iki 2018-06-30 sumokėta 15 Eur, už pratęsimą nuo 2018-07-03 iki 2018-07-31 taip pat 15 Eur, prekių (paslaugų asortimentas) – mobilios paslaugos.

10. Alytaus miesto savivaldybės tarybos 2018-05-30 posėdyje A. Jaruševičius dalyvavo svarstant klausimą „Dėl Alytaus miesto savivaldybės tarybos 2016-04-29 sprendimo Nr. T-129 „Dėl vietinės rinkliavos už leidimo prekiauti ar teikti paslaugas Alytaus miesto savivaldybės tarybos nustatytose viešosiose vietose išdavimą nuostatų patvirtinimo“ pakeitimo“ bei uždavė klausimą.

11. Alytaus miesto savivaldybės tarybos 2018-05-30 posėdyje A. Jaruševičius balsavimui nesiregistravo ir nebalsavo.

12. 2018-01-09 Komisijos sprendimu Nr. KN-3 „Dėl Aurelijaus Jaruševičiaus“ buvo konstatuota, kad A. Jaruševičius, dalyvaudamas 2017-10-16 Investicijų, ekonomikos ir biudžeto komiteto bei 2017-10-26 savivaldybės tarybos posėdžiuose rengiant, svarstant ir priimant sprendimą, susijusį su jo pateis darbovieta UAB „Alytaus butų ūkis“, pažeidė Įstatymo 3 straipsnio 1 dalies 1 ir 2 punktų bei 11 straipsnio 1 ir 2 dalių nuostatas.

13. A. Jaruševičiaus 2016-03-01 pateiktoje privačių interesų deklaracijoje yra nurodytas ryšys su juridiniu asmeniu UAB „Alytaus butų ūkis“ ir nurodytos vadovo ar pavaduotojo pareigos.

14. A. Jaruševičius UAB „Alytaus butų ūkis“ direktoriaus pavaduotojo pareigose pradėjo dirbti nuo 2016-01-05.

Aurelijaus Jaruševičiaus paaiškinimai

A. Jaruševičius pateiktame paaiškinyje raštu, paaiškino, kad pranešime minimas Alytaus miesto savivaldybės tarybos sprendimo projektas buvo parengtas ir teikiamas komitetams be esminių nuostatų pakeitimų, nekeičiant galiojančių rinkliavos dydžių. Tai nesukėlė viešųjų ir privačių interesų konflikto, niekaip neįtakoją atstovaujamos įmonės vykdomos veiklos.

Aplinkos ir plėtros komiteto alternatyvus sprendimo projektas nebuvo svarstomas komitetuose, šis siūlymas buvo pateiktas tiesiogiai Tarybos posėdžio metu. Aiškinamajame rašte pateikta alternatyvos esmė „Siūloma Vietinės rinkliavos už leidimo prekiauti ar teikti paslaugas Alytaus miesto savivaldybės viešosiose vietose išdavimą nuostatų 1 priede esančioje lentelėje sujungti šiuos rinkliavos objektus: nuomoti dviračius, riedlentes, riedučius, riedžius ir kt. nuomoti slides, pačiūžas ir kt. žiemos sezono inventorių, nustatant vienodą rinkliavos dydį“. Nepaisant to, kad yra minima dviračių nuomos paslauga, mano atstovaujama įmonė teikia kitokio tipo paslaugas, jų vykdymui yra perkamas leidimas „teikti mobilias paslaugas“ ir už jį mokama dar brangiau, t. y. 15 Eur per mėnesį dydžio rinkliava. Todėl net ir minėtos alternatyvos nuostatos neturi jokios įtakos įmonės vykdomai veiklai.

Atkreiptinas dėmesys ir į tai, kad alternatyvus komiteto siūlymas buvo parengtas neteisingai – vietoje to, kad būtų pateikta atskirų nuostatų punktų alternatyva, buvo parengtas alternatyvus viso sprendimo projektas tokiu būdu nesudarant galimybės atskirai svarstyti siūlymo (atitinkamai ir nusišalinti nuo interesų konflikto galinčios sukelti dalies) ir balsuoti atskirai už siūlymą, ir atskirai už visą sprendimo projektą. Todėl posėdžio metu balsavime visai nedalyvavau (nesiregistravau) ir niekaip neįtakojau priimto sprendimo.

A. Jaruševičius atvykęs į 2018-07-20 Komisijos posėdį paaiškino, kad sprendimo projektas dėl nuostatų pakeitimo buvo svarstomas 2018-05-30 tarybos posėdyje, kuriame jis dalyvavo, tačiau sprendimo projekte buvo ne esminiai, o tik techniniai pakeitimai, dėl kurių neatsirado joks galimas interesų konfliktas dėl sprendimo projekto svarstymo. Jis nuo sprendimo svarstymo nenusišalino, tačiau balsavimui nesiregistravo ir nebalsavo, todėl jokia forma sprendimo priėmimo neįtakojė.

Taip pat paaiškino, kad jis turi 100 proc. UAB „A-4rent“ akcijų, o jo sutuoktinė vadovauja įmonei. Ši įmonė teikia dviračių nuomos paslaugas naudojant elektroninę platformą Dropbyke, taip pat iš Alytaus miesto savivaldybės perka leidimus prekiauti bei teikti paslaugas miesto viešosiose vietose pagal kitą įkainį – mobilios paslaugos, už kurį moka didesnę sumą (15 Eur) nei buvo pateikta Aplinkos ir plėtros komiteto sprendimo projekto alternatyvoje suvienodinant žiemos ir vasaros inventorių nuomos kainas (nuo 5 Eur iki 14 Eur). Todėl 2018-05-30 tarybos posėdyje priimtas sprendimas neturėjo jokios įtakos jo įmonės veiklai, kadangi už leidimą moka pagal kitą eilutę, nei buvo svarstoma tarybos posėdyje. Pažymėjo, kad Alytaus miestas vienintelis, kur naudojant Dropbyke elektroninę platformą reikia papildomai mokėti už leidimus, tačiau jis pasirinko pirkti leidimus, kad išvengtų interesų konflikto.

Komisijos posėdyje A. Jaruševičius paaiškino, kad leidimus teikti paslaugas miesto viešosiose vietose perka mėnesiui ar dviem, nepriklausomai ar sprendimo projektai svarstomi taryboje ar ne. Tai sezoniška veikla, kuri priklauso nuo daugybės aplinkybių.

Taip pat paaiškino, kad tik 2018 metų pirmą mėnesį už leidimą mokėjo pagal kitą eilutę – dviračių nuoma 5 Eur per mėnesį. Tačiau pagal paslaugos specifiką, tai mobiliosios paslaugos, todėl ilgą laiką diskutavo šiuo klausimu su Turto valdymo ir verslo skyriumi, kokios tai paslaugos – dviračių nuoma, ar mobilios paslaugos, bet dėl minėto skyriaus darbuotojų kaitos įvyko nesusipratimas ir paslaugos leidimuose buvo įvardintos skirtingai, tačiau mokama suma išliko tokia pati 15 Eur.

Teisinis veikos vertinimas ir motyvai

Pagal Įstatymo 2 straipsnio 1 dalį, *valstybės politikai* yra priskirti valstybinėje tarnyboje dirbančių asmenų kategorijai. Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymo 2 straipsnio 11 dalyje nustatoma, kad valstybės politikai yra ir savivaldybių tarybų nariai. A. Jaruševičius yra Alytaus miesto savivaldybės tarybos narys, todėl jam Įstatymo nuostatos yra taikomos visos apimties ir tiesiogiai.

Įstatymas įpareigoja valstybinėje tarnyboje dirbančius asmenis nešališkai, sąžiningai ir tinkamai atlikti savo tarnybines pareigas, t. y. teisės aktų nustatyta tvarka ir priemonėmis vengti interesų konflikto ir elgtis taip, kad net nekiltų abejonių, jog toks konfliktas yra (Įstatymo 3 straipsnio 1 dalies 1 ir 2 punktai). Tam tikslui Įstatymas įpareigoja valstybinėje tarnyboje dirbančius asmenis vengti interesų konflikto ir elgtis taip, kad net nekiltų abejonių, jog toks konfliktas yra; Įstatymas draudžia jiems dalyvauti rengiant, svarstant ar priimant sprendimus arba kitaip paveikti sprendimus, sukeliančius interesų konfliktą bei įpareigoja nuo jų nusišalinti (Įstatymo 3 straipsnio 1 dalies 2 punktas, 11 straipsnio 1 ir 2 dalys).

Interesų konfliktas – tai situacija, kai valstybinėje tarnyboje dirbantis asmuo, atlikdamas pareigas ar vykdydamas pavedimą, privalo priimti ar dalyvauti priimant sprendimą, susijusį ir su jo privačiais interesais (Įstatymo 2 straipsnio 4 dalis).

Privatūs interesai yra asmens, dirbančio valstybinėje tarnyboje, arba jam artimo asmens asmeninis turtinis ar neturtinis suinteresuotumas, galintis daryti įtaką sprendimams atliekant tarnybines pareigas (Įstatymo 2 straipsnio 2 dalis).

Būdamas interesų konflikto situacijoje, asmuo turi vadovautis Įstatymo 11 straipsnio 2 dalies nuostata, t. y. privalo informuoti savo tiesioginį vadovą ar institucijos vadovo įgaliotą atstovą arba kolegialią valstybės ar savivaldybės instituciją, kurios nariu jis yra, ir asmenis, kurie kartu dalyvauja rengiant, svarstant ar priimant sprendimą, apie esamą interesų konfliktą, pareikšti nusišalinimą ir jokia forma nedalyvauti toliau rengiant, svarstant ir priimant sprendimą. Nusišalinimas yra kiekvieno valstybinėje tarnyboje dirbančio asmens asmeninė pareiga. Kilus realaus ar menamo interesų konflikto situacijai asmuo aktyviais ir aiškiais veiksmais privalo nusišalinti ir nedalyvauti jokiose klausimo, susijusio su jo privačiais interesais, svarstymo procedūrose.

Dalyvavimą (narystę) ir pareigas įmonėse, įstaigose ir asociacijose Įstatymas nurodo esant privačiu valstybinėje tarnyboje dirbančio asmens interesu (6 straipsnio 1 dalies 4 punktą), kurį privalu ne tik nustatyti tvarka deklaruoti, bet ir vykdyti visas kitas iš šios interesų konflikto galinčios sukelti aplinkybės išplaukiančias Įstatymo prievoles, tarp jų – pareigą nusišalinti.

Iš Komisijos turimų dokumentų bei garso įrašų matyti, kad A. Jaruševičius dalyvavo sprendimo projekto svarstymo procedūrose, tai patvirtino ir pats A. Jaruševičius.

Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas, formuodamas Įstatymo taikymo praktiką, nurodė, kad šio teisės akto tikslai yra prevenciniai, o konstatuojant, jog asmuo pažeidė Įstatymą, pakanka identifikuoti formaliuosius viešųjų ir privačių interesų konflikto požymius (*2013 m. birželio 10 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A⁵²⁵-998/2013*).

Įstatymo 3 straipsnio 1 dalies 2 punkte numatytam pažeidimui kvalifikuoti pakanka nustatyti, kad asmuo nepasielgė taip, kad nekiltų abejonių, jog egzistuoja interesų konfliktas, t. y. nesiėmė Įstatyme numatytų priemonių interesų konfliktui išvengti: nevykdė Įstatymo 11 straipsnyje įtvirtintos pareigos nusišalinti nuo dalyvavimo rengiant, svarstant ar priimant sprendimus, sukeliančius interesų konfliktą (*Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2012 m. rugsėjo 11 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A¹⁴⁶-2624/2012; 2014 m. spalio 22 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A⁵²⁵-1394/2014*).

Vertinant asmens veiksmų atitikimą Įstatymo 11 straipsnio 1 ir 2 dalims būtina išsiaiškinti tik tą faktinę aplinkybę, ar valstybinėje tarnyboje dirbantis asmuo dalyvavo rengiant, svarstant, priimant ar kitaip paveikiant sprendimus, galinčius sukelti interesų konfliktą, ir ar asmuo įvykdė Įstatymo 11 straipsnyje įtvirtintą pareigą nusišalinti (*2014 m. lapkričio 24 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A⁴³⁸-1334/2014*).

Prevencinis Įstatymo nuostatų tikslas lemia, kad šio Įstatymo reikalavimų pažeidimui kvalifikuoti pakanka nustatyti, jog priimant sprendimą valstybinėje tarnyboje dirbantis asmuo nepasielgė taip, kad nekiltų abejonių, jog egzistuoja toks konfliktas. Net ir asmeniui nenaudingas sprendimas gali sukelti interesų konfliktą kaip asmens, dirbančio valstybės tarnyboje, galimas šališkumas priimant sprendimus, jo teigiamas ar neigiamas nusistatymas, todėl priimant sprendimus privaloma vengti net šališkumo regimybės. Toks teisės aiškinimas grindžiamas Įstatymo 1 straipsnyje įtvirtinta šio Įstatymo paskirtimi – užtikrinti priimamų sprendimų nešališkumą (*Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2011 m. lapkričio 28 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A²⁶¹-3154/2011*).

Alytaus miesto savivaldybės tarybos 2018-05-30 posėdyje nuo interesų konflikto keliančio klausimo dėl nuostatų pakeitimo nusišalino ir dalyvavo svarstant sprendimo projektą dėl nuostatų pakeitimo.

Įstatymų leidėjas interesų konfliktą sieja su pačiu dalyvavimu rengiant, svarstant ar priimant su asmens privačiais interesais susijusį sprendimą, ir vien jau šis veiksmas laikytinas Įstatymo 11

straipsnio 1 dalies nuostatų pažeidimu. Dalyvavimas posėdyje svarstant klausimą ir nepranešimas kitiems svarstyme dalyvaujantiems asmenims apie esamą interesų konfliktą pažeidžia Įstatymo reikalavimus (Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2008 m. spalio 9 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A⁷⁵⁶-1945/2008; 2011 m. balandžio 4 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A⁶⁶²-1121/2011).

UAB „A-4rent“ vadovauja A. Jaruševičiaus sutuoktinė, jis pats yra įmonės 100 proc. akcininkas. Viena iš įmonės veiklų dviračių nuoma, kuriai vykdyti iš Alytaus miesto savivaldybės yra perkami leidimai prekiauti bei teikti paslaugas miesto viešosiose vietose. Prieš nuostatų pakeitimą įmonė 2018-04-05 įsigijo leidimą prekiauti bei teikti paslaugas miesto viešosiose vietose dviračių nuomos paslaugai naudojant Dropbyke platformą teikti nurodydama konkrečią paslaugos teikimo vietą ir sumokėjusi 5 Eur už laikotarpį nuo 2018-04-04 iki 2018-05-03. Už laikotarpį nuo 2018-05-04 iki 2018-06-03 jau nurodė dvi paslaugos teikimo vietas už kurias sumokėjo 10 Eur.

Pažymėtina, kad po 2018-05-30 Tarybos posėdžio, kur buvo svarstomas sprendimo projektas dėl nuostatų pakeitimo UAB „A-4rent“ 2018-06-04 įsigijo leidimą prekiauti bei teikti paslaugas miesto viešosiose vietose nurodydama mobiliąsias paslaugas ir už laikotarpius nuo 2018-06-04 iki 2018-06-30 ir nuo 2018-07-03 iki 2018-07-31 sumokėjo po 15 Eur.

Kaip minėta, privatus interesai gali būti ne tik turtiniai, bet ir neturtiniai, jie gali būti susiję tiek su pačiu valstybinėje tarnyboje dirbančiu asmeniu, tiek su jam artimu asmeniu (Įstatymo 2 straipsnio 2, 5 ir 6 dalys). Abejones visuomenei gali sukelti atvejai, kai valstybinėje tarnyboje dirbantis asmuo dalyvauja rengiant, svarstant ar priimant sprendimus, susijusius su šio asmens privačiais interesais. Todėl Įstatymas draudžia asmeniui dalyvauti tokiose procedūrose ir įpareigoja nuo jų nusišalinti.

A. Jaruševičius žinodamas, kad jo sutuoktinė yra UAB „A-4rent“ vadovė ir pats būdamas 100 procentiniu įmonės akcininku dalyvavo svarstant sprendimo projektą dėl nuostatų pakeitimo 2018-05-30 Tarybos posėdyje privalėjo vengti abejonių dėl interesų konflikto ir šališkumo buvimo bei nusišalinti nuo tarybos sprendimų svarstymo ir priėmimo procedūrų. Tačiau šių veiksmų jis neatliko, todėl darytina išvada, kad A. Jaruševičius nevykdė Įstatymo 3 straipsnio 1 dalies 1 ir 2 punktų bei 11 straipsnio 1 ir 2 dalių reikalavimų.

Pagal Įstatymo 15 straipsnio 3 dalies 2 punkto nuostatas asmuo laikomas šiurkščiai pažeidusiu įstatymo nuostatas, jeigu šio Įstatymo nuostatos pažeistos pakartotinai per vienerius metus nuo tos dienos, kurią asmuo buvo pripažintas pažeidęs šį Įstatymą.

Atkreiptinas dėmesys į tai, kad Komisijos 2018-01-09 sprendimu Nr. KN-3 „Dėl Aurelijaus Jaruševičiaus“ buvo konstatuota, kad A. Jaruševičius, dalyvaudamas 2017-10-16 Investicijų, ekonomikos ir biudžeto komiteto bei 2017-10-26 savivaldybės tarybos posėdžiuose rengiant, svarstant ir priimant sprendimą, susijusį su jo pateis darbovieta UAB „Alytaus butų ūkis“, pažeidė Įstatymo 3 straipsnio 1 dalies 1 ir 2 punktų bei 11 straipsnio 1 ir 2 dalių nuostatas.

Alytaus miesto savivaldybės tarybos etikos komisija, atsižvelgdama į aukščiau išdėstytus faktus ir vadovaudamasi Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 15 straipsnio 3 dalies 3 punktu,

n u s p r e n d ė:

1. Pripažinti, kad Alytaus miesto savivaldybės tarybos narys Aurelijus Jaruševičius šiurkščiai pažeidė Viešųjų ir privačių interesų derinimo valstybinėje tarnyboje įstatymo nuostatas, kadangi antrą kartą per metus pažeidė Viešųjų ir privačių interesų derinimo valstybinėje tarnyboje

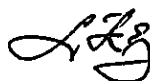
įstatymo 3 straipsnio 1 dalies 1 ir 2 punktų bei 11 straipsnio 1 ir 2 dalių nuostatas, įpareigojančias vengti interesų konflikto, o šiam iškilus – nusišalinti.

2. Sprendimo kopiją išsiųsti Alytaus miesto savivaldybės tarybos nariui Aurelijui Jaruševičiui.

3. Sprendimo kopiją išsiųsti Vyriausiajai tarnybinės etikos komisijai.

4. Sprendimą paskelbti interneto svetainėje www.alytus.lt.

Komisijos pirmininkė

Laima Vincė Kirkliauskienė